

CENTER FOR
ANALYTICAL
RESEARCH &
EVALUATION

Erasmus+

Jean Monnet Modules

**« ХАЛЫҚТЫҢ ӨМІР СҮРУ САПАСЫ МЕН ҰЛТТЫҚ
ҚАУІПСІЗДІКТІ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУДЕГІ
МЕМЛЕКЕТТІК АУДИТ »**

**Халықаралық ғылыми-тәжірибелік
конференцияның
баяндамалар жинағы**

**Сборник докладов международной научно-
практической конференции**

**«ГОСУДАРСТВЕННЫЙ АУДИТ В ОБЕСПЕЧЕНИИ
ВЫСОКОГО КАЧЕСТВА ЖИЗНИ НАСЕЛЕНИЯ И
НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ»**

**Collection of reports of the international scientific
and practical conference**

**«STATE AUDIT IN ENSURING THE HIGH QUALITY OF
LIFE OF THE POPULATION AND NATIONAL
SECURITY»**

АСТАНА 2025

УДК 657.6
ББК 65.052
С23

С Сборник докладов международной научно- практической конференции «Государственный аудит в обеспечении высокого качества жизни населения и национальной безопасности » = Collection of reports of the international scientific and practical conference «State audit in ensuring the high quality of life of the population and national security» = «Халықтың өмір сүру сапасы мен ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз етудегі мемлекеттік аудит» Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференцияның баяндамалар жинағы. – Астана: - 359 б.

ISBN 978-601-385-061-0

Жинаққа мемлекеттік аудит органдары қызметкерлерінің, ғылыми қызметкерлердің, ғалым-экономистердің, қаржы саласы және мемлекеттік аудит мамандарының, профессор-оқытушылар құрамының және білім алушылардың халық өмірінің жоғары сапасын және ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз етудегі мемлекеттік аудиттің өзекті мәселелері бойынша баяндамалары кірді

The collection includes reports of employees of state audit bodies, researchers, economists, specialists in the financial sector and state audit, faculty and students on topical issues of state audit in ensuring a high quality of life of the population and national security

В сборник вошли доклады работников органов государственного аудита, научных работников, ученых-экономистов, специалистов финансовой сферы и государственного аудита, профессорско-преподавательского состава и обучающихся по актуальным вопросам государственного аудита в обеспечении высокого качества жизни населения и национальной безопасности

ISBN 978-601-385-061-0

©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2025

СОДЕРЖАНИЕ

Секция 1. Роль органов государственного аудита в обеспечении высокого качества жизни населения и экономической безопасности	
Базарбай А.Б. , Әбдіқадыр А.Е. Міндетті аудит объектілеріндегі аудиттің экономикаға әсері	6
Байбозин Ж.Е. Қазақстан Республикасының экологиялық аудит жүйесінің қазіргі жағдайын талдау	11
Бияшева Н.С. Совершенствование систем управления рисками в государственном аудите: проблемы и перспективы	16
Бияхмет А.А. Методологические подходы к аудиту эффективности бюджетного финансирования транспортной отрасли в казахстане	22
Жанабаева Т.М. Еңбек және жұмыспен қамту саласындағы мемлекеттік саясаттың тиімділігіне жүргізілген аудит нәтижелері	25
Маматаева Д. Аудит эффективности цифровизации налоговых систем в казахстане: проблемы и перспективы развития	31
Мәмшетов С.Ж. Агроөнеркәсіптік кешенге бөлінген бюджет қаражатын пайдаланудың тиімділік аудиті	36
Рапилбекова А.Г. Аудит эффективности реализации государственной политики в области здравоохранения	42
Талғаров Д.Д., Саржакова Ж.Р. Ұйымның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін бағалау	50
Тохтахметова М.А. Қазақстан азаматтарының қоғамдық мемлекеттік аудитке қатысуы	57
Секция 2. Современные аспекты развития государственного аудита в повышении эффективности государственного управления	
Абдрашов А. М. Международная практика поддержки экспортеров и оценка её эффективности	63
Ахмедия А. Қазақстандағы міндетті аудиттің маңыздылығы	66
Мырзабек Г.М. Алибай А.Д. Аудиторлық тәуекелдерді бағалау	69
Алибекова А.Б. Ерсайынова М. Сембиева Л.М. Foreign experience of environmentally oriented state audit	74
Аманжан С. А. Цифрлық экономикаға көшу кезіндегі мемлекеттік аудиттің әлеуетті мәселелері	80
Анетова А.Н. Мемлекеттік органдардағы бизнес-процестердің реинжинирингі: мемлекеттік аудиттің тиімділігіне әсері	86
Әлімбек Ә.Г. Оценка государственной инвестиционной политики Республики Казахстан на соответствие стратегическим документам планирования	90
Еспаев Е.М. Вопросы развития экологического аудита	98
Жумағалиев Е.Т. Тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық саласындағы тиімділік аудиті және инфрақұрылымды жаңғыртуға бюджет қаражатын пайдалану	102
Капан Н.М. Цифровизация государственного аудита в агропромышленном комплексе: вызовы и перспективы	104
Құсан Н.А. Государственный аудит в повышении эффективности управления государственным долгом на местном уровне: казахстанский опыт	110

Наурыз Д.А. Мемлекеттік аудит пен қаржылық бақылауды жетілдіру: шетелдік және отандық тәжірибе	117
Нурмагамбетова А.С. Сыртқы мемлекеттік аудиттің ашықтығын арттырудағы тәуекелдерді басқару жүйесінің рөлі	122
Ондасын А.Е. Цифровизация государственного аудита: современные подходы и перспективы	130
Өмірзақ.М.Е., Олжабаева.А.М. "Қазатомөнеркәсіп" ұақ "ақ қызметіндегі қателер мен жосықсыз әрекеттер: аудиторлық тәуекелдерді және бақылау шараларын талдау	140
Сакенова Г.Б. Рассмотрение международного опыта аудита эффективности реализации политики социального обеспечения в сфере продуктивной занятости Казахстана	146
Сембиев А.Н. Международный опыт развития социального аудита	152
Серікова А. Р. Энергетика саласындағы тиімділік аудиті	154
Сапархан Д.Б Қазақстан республикасының басқару жүйесіндегі мемлекеттік аудиттің рөлі	160
Сейфуллин О.Т. Развитие национальной системы сертификации государственных аудиторов как фактор повышения качества государственного аудита	168
Секция 3. Актуальные проблемы экономики в обеспечении национальной безопасности	
Анапия Н. Ж. Передача субъектов квазигосударственного сектора в конкурентную среду как инструмент снижения доли участия государства в экономике	174
Бақытжанова С. Б. Ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз етудегі мемлекеттік қаржылық бақылаудың рөлі	178
Есенбек Ч.Н. Влияние уровня финансирования науки на конкурентоспособность национальной экономики	181
Жаксылык С. Е. Жилищно-накопительная система: зарубежный опыт и практика внедрения в Казахстане	188
Жасұланова А. Б. Қазақстандағы сыбайлас жемқорлыққа және мақсатсыз шығындарға қарсы күрестегі мемлекеттік аудиттің рөлі	195
Жетпісова А.Е. Бухгалтерлік есепте әділ құнды қолдану: мәселелер мен мүмкіндіктер	202
Касенова А.К. Удаленный аудит: технологические вызовы и решения	208
Комекбаев Е. Е. Ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз етудегі экономиканың өзекті мәселелері	212
Мишкель И. А. Влияние киберугроз на экономическую стабильность и национальную безопасность	219
Танатова А. Қазақстан экономикасындағы ішкі аудитті қамтамасыз етудің өзекті мәселелері	225
Темирбек А. Т. Оценка влияния бухгалтерских ошибок на достоверность финансовой отчетности	233
Бекболсынова А.С. Стратегия налогового администрирования Республики Казахстан в условиях турбулентности экономики	239
Секция 4. Современные тенденции развития государственного аудита, учета и финансового менеджмента в странах Европейского союза	
Бекбосынова Л.Ж. Жабдықтаушылармен есеп айырысу есебі және ішкі бақылаудың негізгі теориясы	245
Ерниязова А.Р., Қаратаева Н.О., Боган А.А Цифровизация государственного аудит в странах ЕС: Как технологии помогают проверять финансы	252

Губарь С.А. Организация аудиторской деятельности в Республике Беларусь	259
Жахметова А.К., Шахарова А.Е. Мемлекеттік сатып алуды камералдық бақылаудың шетелдік тәжірибесі	264
Zhartybek D.B. From E-Salyq business to SAF-T: A Towards international Tax accounting standards	271
Каримова А.Х. Современное состояние учета расчетов с бюджетом в Казахстане	280
Оразбай М.А. Система внутреннего аудита в управлении рисками мошенничества в государственных органах	284
Оралбай А.М. Нормативно-правовое регулирование бухгалтерского учета и аудита амортизационной политики	289
Өмірзақ М.Е. Трансформация аудита под влияние искусственного интеллекта	297
Серикова М.А., Сембиева Л.М., Бектемир Х. Европейский опыт в формировании экологоориентированной модели государственного аудита	305
Башу З.Р., Буртебаева А.А., Оралова А Улучшение механизмов государственного аудита для оценки качества и управления природными ресурсами: опыт европейского союза	309
Сутбай А.К. Проблемы и перспективы реализации учетной и контрольной функций в современных экономических системах	314
Усеев С.Ж Современные подходы к аудиту и консалтингу в строительстве: анализ практик стран ЕС	320
Тасболатов А.Е. Стратегический аудит эффективности бюджетных средств в автодорожной отрасли Республики Казахстан	324
Машаева А.Ж., Жупышева А.О Стратегический аудит обеспечения водной безопасности в Республике Казахстан	337
Мухамедьярова Л.Р. Государственный аудит как инструмент контроля и повышения эффективности управления внебюджетными фондами	346
Сембиева Л.М., Саденова Г.С. Ключевые аспекты аудита в сфере спорта	355
Улыбышев Д.Н. Жайлауов Е.Б. Бектлеева Д.Е. Совершенствование методологии оценки эффективности использования национальных ресурсов	349
С.В.Биякин Учет лизинга в соответствии с IFRS 16 в казахстанской компании: опыт и практические аспекты	358
Алтынбек Т., Темірлан Т. Қонақ үй табыстылығын басқарудағы түнгі аудиттің рөлі	364
Жұман Ғ.С. Современные подходы к учету доходов в малом и среднем бизнесе	367
Шахарова А.Е. Концепция оценки влияния эффективного использования национальных ресурсов на качество жизни населения и национальную безопасность казахстана	372
Ирисбекова М.Н. Актуальные вопросы экономической безопасности региона	375

жасыру тәуекелдерін барынша төмендетеді. Бұл өз кезегінде елдегі бизнес ортаға деген сенімді арттырады.

Қорытынды

Қорытындылай келе, міндетті аудит – ел экономикасының ашықтығы мен тұрақтылығын қамтамасыз ететін маңызды құрал. ҚазМұнайГаз секілді ірі ұлттық компаниялардағы аудит тәжірибесі көрсеткендей, қаржылық есептіліктің дұрыстығын тәуелсіз тексеру салықтық тәртіпті күшейтіп, бюджет кірістерін арттырады, инвестициялық сенімділікті қамтамасыз етеді және қаржылық тұрақтылықты нығайтады. Сонымен қатар, аудиттің халықаралық стандарттарға сәйкестігі Қазақстанның жаһандық қаржы жүйесіне интеграциялануына, бизнес ортасының ашық әрі әділ қалыптасуына жол ашады. Осы арқылы міндетті аудит тек жекелеген компаниялар үшін емес, жалпы ел экономикасының тұрақты дамуы үшін маңызды рөл атқарады.

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР

1. Қазақстан Республикасының 20.11.1998 ж № 304-І «Аудиторлық қызмет туралы» Заңы - <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z980000304>
2. «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ ресми сайты - <https://www.kmg.kz/>
3. «ҚАЗМҰНАЙГАЗ» ҰК АҚ-НЫҢ 2023 ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН ЖЫЛДЫҚ ЕСЕБІ - [https://www.kmg.kz/upload/iblock/b05/df5uuqtq4yeo5rwvbo4437qfwpdvymjh/KMG_AR23_KAZ%20\(3\).pdf](https://www.kmg.kz/upload/iblock/b05/df5uuqtq4yeo5rwvbo4437qfwpdvymjh/KMG_AR23_KAZ%20(3).pdf)

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ АУДИТ ЖҮЙЕСІНІҢ ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫН ТАЛДАУ

Байбозин.Ж.Е

«Мемлекеттік аудит» білім беру бағдарламасының магистранты,
Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия Ұлттық Университеті,
Астана қаласы, Қазақстан Республикасы
e-mail: baibozin777@mail.ru

Андатпа: Мемлекеттік экологиялық аудит — экологиялық бақылау мен басқару жүйесінің маңызды элементі. Бұл процесс экологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету, табиғи ресурстарды тиімді пайдалану және экологиялық заңнаманың сақталуын бақылау мақсатында жүзеге асырылады. Экологиялық аудиттің халықаралық тәжірибесі, заңнамалық негіздері және экономикалық, экологиялық маңызы еліміздің экологиялық саясатын дамытуда маңызды рөл атқарады.

Аннотация: Государственный экологический аудит является важным элементом системы экологического контроля и управления. Этот процесс осуществляется в целях обеспечения экологической безопасности, эффективного использования природных ресурсов и контроля за соблюдением экологического законодательства. Международный опыт, правовые основы и

экономическая и экологическая значимость экологического аудита играют важную роль в развитии экологической политики страны.

Annotation : State environmental audit is an important element of the environmental control and management system. This process is carried out in order to ensure environmental safety, efficient use of natural resources and control of compliance with environmental legislation. The international experience, legal bases and economic and environmental significance of environmental audit play an important role in the development of the country's environmental policy.

Кілт сөздер: мемлекеттік экологиялық аудит, экологиялық бақылау, экологиялық менеджмент, халықаралық стандарттар, экологиялық заңнама, экологиялық тұрақтылық.

Экологиялық аудит – қоршаған ортаны қорғау саласындағы маңызды құралдардың бірі. Ол кәсіпорындардың экологиялық қауіпсіздігін қамтамасыз етуге, табиғи ресурстарды тиімді пайдалануға және қоршаған ортаға теріс әсерді азайтуға бағытталған. Қазақстан Республикасында экологиялық аудит жүйесі заңнамалық тұрғыдан қалыптасқанымен, оның тиімділігі мен дамуына қатысты мәселелер әлі де өзекті болып отыр.

Магистрант ретінде бұл мәселенің теориялық және практикалық аспектілерін қарастыру маңызды. Экологиялық аудиттің даму деңгейін талдау және оның тиімділігін арттыру жолдарын ұсыну ғылыми зерттеулер үшін өзекті міндеттердің бірі болып табылады.

Экологиялық аудиттің құқықтық негіздері

Қазақстан Республикасында экологиялық аудиттің заңнамалық негіздері «Экологиялық кодекс», «Табиғатты қорғау туралы» заң және басқа да нормативтік-құқықтық актілермен бекітілген. Экологиялық аудиттің негізгі мақсаты – кәсіпорындардың экологиялық талаптарға сәйкестігін бағалау, экологиялық қауіп-қатерлерді анықтау және оларды жою бойынша ұсыныстар әзірлеу.

Дегенмен, қолданыстағы заңнамалық база әлі де белгілі бір олқылықтарға ие. Мысалы, экологиялық аудиттің міндетті жүргізілуін талап ететін нақты нормалар жеткіліксіз. Сондай-ақ, экологиялық аудитті жүргізу ережелері мен стандарттарының бірізділігі қамтамасыз етілмеген. Бұл жағдай аталған жүйенің тиімділігіне кері әсерін тигізеді.

Экологиялық аудитті шарт негізінде тәуелсіз аудиторлар мен аудиторлық ұйымдар жүзеге асырады. Белгілі бір жағдайларда оны жүргізу заңнамаға сәйкес міндетті болып табылады.

Экологиялық аудитті орындау үшін шетелдік аудиторлар мен аудиторлық ұйымдарды тартуға болады. Бұл қызмет мемлекеттік лицензиялауға жатады, ал экологиялық аудитор мәртебесін Қазақстан Республикасының аумағында аудиторлық қызметпен айналысуға біліктілік куәлігін алған және біліктілік комиссиясы аттестаттаған жеке немесе заңды тұлғалар иелене алады.

Экологиялық аудитті жүзеге асыру үшін экологиялық аудитор немесе аудиторлық ұйым тапсырыс берушімен шарт жасасады. Осы шартқа сәйкес аудит жүргізілетін жеке немесе заңды тұлға аудиттелетін субъект болып

табылады. Аудит қоршаған ортаға әсер ету жөніндегі есептілікті талдау арқылы жүзеге асырылады.

Экологиялық аудит барысында:

- Қоршаған ортаға әсер туралы есептіліктің дұрыстығы тексеріледі;
- Өндірістік технологиялық процестердің экологиялық талаптарға сәйкестігі бағаланады;
- Өндірістік мониторинг пен бақылау жүйесінің экологиялық стандарттарға сәйкестігі қарастырылады;
- Қызметкерлердің біліктілік деңгейін анықтау мақсатында арнайы зерттеулер мен өлшемдер жүргізілуі мүмкін.

Экологиялық аудитті жүргізетін жеке тұлға экологиялық аудитор деп аталады. І санаттағы аудиттелетін субъектілердің қызметі Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексінің 40-бабына сәйкес қоршаған ортаны қорғау саласындағы жұмыстар мен қызметтерді орындауға арналған лицензия негізінде тексеріледі.

Экологиялық аудитор бұл қызметті дара кәсіпкер ретінде немесе экологиялық аудиторлық ұйымның қызметкері ретінде жүзеге асыра алады.

Экологиялық аудиторлар, аудиторлық ұйымдар және аудиттелетін субъектілер арасындағы құқықтық қатынастар Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасына сәйкес экологиялық аудит жүргізуге арналған шарт негізінде реттеледі.

Аудит белгіленген жоспарға сәйкес жүзеге асырылады, оны экологиялық аудитор тапсырыс берушімен және аудиттелетін субъектімен келісе отырып әзірлейді. Жоспарлау кезінде тараптар экологиялық аудиторлар палатасы бекіткен үлгілік аудит жоспарын негізге алады.

Экологиялық аудиттің қазіргі жағдайы

Қазіргі уақытта Қазақстанда экологиялық аудит жүйесі дамудың бастапқы кезеңінде тұр. Елдегі көптеген кәсіпорындар экологиялық аудит жүргізуді міндетті шара ретінде қарастырмайды немесе оны формалды түрде орындайды. Экологиялық аудиттің тиімділігін төмендететін негізгі факторларға мыналар жатады:.

1. Мамандардың жетіспеушілігі – білікті эколог-аудиторлардың аздығы.
2. Қаржылық шектеулер – кәсіпорындардың экологиялық аудит жүргізуге қаражатының жеткіліксіздігі.
3. Қоғамдық бақылаудың әлсіздігі – экологиялық аудиттің нәтижелері бойынша қабылданатын шаралардың ашықтығы төмен.

Экологиялық аудиттің даму перспективалары

Экологиялық аудит жүйесінің тиімділігін арттыру үшін келесі шараларды жүзеге асыру қажет:

1. Заңнаманы жетілдіру – экологиялық аудитті міндетті түрде жүргізуді талап ететін нақты құқықтық нормаларды енгізу.
2. Кәсіби кадрларды даярлау – экологиялық аудит саласындағы мамандардың біліктілігін арттыруға бағытталған оқу бағдарламаларын әзірлеу.

3. Қаржылық ынталандыру тетіктерін енгізу – кәсіпорындарға экологиялық аудит жүргізуге арналған субсидиялар мен салықтық жеңілдіктер қарастыру.

4. Қоғамдық бақылауды күшейту – экологиялық аудиттің нәтижелерін жариялап, қоғамның оған қатысуын арттыру.

Магистрлік зерттеу аспектілері

Магистрант ретінде экологиялық аудиттің Қазақстандағы даму деңгейін тереңірек зерттеу маңызды. Зерттеу барысында келесі аспектілерге ерекше көңіл бөлу қажет:

- Қазақстандағы экологиялық аудиттің халықаралық тәжірибемен салыстырмалы талдауы.

- Экологиялық аудиттің экономикалық тиімділігі мен оның кәсіпорындарға әсерін зерттеу.

- Экологиялық аудитті жетілдіру бойынша нақты ұсыныстар жасау.

Экологиялық аудиторлар палатасы – мүшелерінің жалпы жиналысында бекітілген жарғы негізінде әрекет ететін, коммерциялық емес, тәуелсіз, кәсіптік және өзін-өзі басқаратын ұйым. Ол мүшелік жарналар және Қазақстан Республикасының заңнамасында тыйым салынбаған басқа да көздер есебінен қаржыландырылады.

Экологиялық аудиторлар палатасының негізгі міндеттері:

- Экологиялық аудиторлардың қызметін материалдық-техникалық, анықтамалық-ақпараттық және әдістемелік тұрғыдан қамтамасыз ету;

- Экологиялық аудиторлық қызметке кәсіби бақылау жүргізу;

- Экологиялық аудиторлар мен аудиторлық ұйымдардың қызметін реттеу;

- Халықаралық тәжірибе негізінде Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес экологиялық аудит стандарттарын әзірлеу.

Экологиялық аудиторлық ұйымдар палатаның мүшесі болуы міндетті. Егер экологиялық аудитор қызметін дара кәсіпкер ретінде жүзеге асырса, ол да мүшелікке қабылданады. Қоршаған ортаны қорғау саласындағы жұмыстар мен қызметтерді орындауға арналған лицензиясы бар тұлғалар палатаның мүшелігінен шеттетіле алмайды.

Экологиялық аудиторлар палатасынан шығарылу келесі жағдайларда жүзеге асырылады:

1. Қоршаған ортаны қорғау саласындағы лицензияның тоқтатылуы немесе күшін жоюы;

2. Экологиялық заңнаманың талаптарын бірнеше рет немесе өрескел бұзу;

3. Біліктілік жеткіліксіздігі салдарынан кәсіби міндеттерді орындай алмау;

4. Құрылтай құжаттарында көрсетілген өзге де негіздер.

Аудиттелетін субъект құқылы:

- Экологиялық аудиторды немесе аудиторлық ұйымды өз бетінше таңдауға;

- Аудит жүргізуге қатысты Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптары туралы толық ақпарат алуға;
- Аудитордың ескертпелері мен қорытындылары негізделген нормативтік құқықтық актілермен танысуға;
- Экологиялық есептіліктің немесе басқа да құжаттардың заңнамаға сәйкессіздігі туралы ұсынымдар мен ақпарат алуға;
- Егер аудит жүргізу шарты бұзылса, аудиторлық қызметтен бас тартуға.

Аудиттелетін субъект міндетті:

- Міндетті экологиялық аудитті ұйымдастыруға;
- Аудиттің сапалы әрі уақытылы өткізілуіне қажетті жағдай жасауға;
- Аудиторға немесе аудиторлық ұйымға қажетті толық әрі шынайы құжаттар мен ақпарат ұсынуға;
- Қоршаған ортаға әсер туралы дұрыс есептілікті және басқа да қажетті құжаттарды тапсыруға;
- Егер шартта өзгеше көзделмесе, аудиторлық қызметке кедергі келтірмеуге;
- Үшінші тұлғалардан қажетті ақпарат алу үшін өз атынан жазбаша сауал жіберуге;
- Экологиялық аудит үшін белгіленген ақы төлеуге;

Қазақстан Республикасында экологиялық аудит жүйесі қалыптасқанымен, оның тиімділігі мен дамуы үшін құқықтық, қаржылық және институционалдық мәселелерді шешу қажет. Экологиялық аудиттің маңыздылығын арттыру үшін мемлекет тарапынан қолдау күшейтіліп, кәсіпорындардың экологиялық жауапкершілігі жоғарылатылуы тиіс. Осылайша, экологиялық аудиттің дұрыс ұйымдастырылуы экологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз етіп, тұрақты дамуға ықпал етеді.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі. (2007). ҚР Парламенті. <http://www.adilet.gov.kz>
2. ISO 14001:2015. Экологиялық менеджмент жүйелері — Талаптар және пайдалану нұсқаулары. <https://www.iso.org/standard/61936.html>
3. EMAS (Eco-Management and Audit Scheme). https://ec.europa.eu/environment/emas/index_en.htm
4. OHSAS 18001:2007. Occupational health and safety management systems — Requirements. <https://www.bsigroup.com/en-GB/ohsas-18001-occupational-health-and-safety/>
5. Табиғатты қорғау туралы заң. (1997). ҚР Парламенті. <http://www.adilet.gov.kz>
6. Қоршаған ортаны қорғау туралы заң. (2003). ҚР Парламенті. <http://www.adilet.gov.kz>
7. Халықаралық экологиялық аудит тәжірибесі. (2020). Экологиялық зерттеулер журналы. <http://www.journalofenvironmentalresearch.com>

8. Статистикалық мәліметтер мен зерттеулер. Қазақстан Республикасының экология министрлігі. <http://www.eco.gov.kz>

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СИСТЕМ УПРАВЛЕНИЯ РИСКАМИ В ГОСУДАРСТВЕННОМ АУДИТЕ: ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ

Биляшева Н.С.

магистрант 1 курса ОП «Государственный аудит»

Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева, г. Астана,
Республика Казахстан

E-mail: nbilyasheva@mail.ru

Аннотация. В статье рассматриваются теоретико-практические аспекты совершенствования системы управления рисками в государственном аудите, а также её роль в повышении эффективности и результативности контроля за использованием бюджетных средств. На основе анализа деятельности Высшей аудиторской палаты Республики Казахстан за 2018–2022 годы выявлены основные проблемы, препятствующие эффективной реализации риск-ориентированного подхода, и обозначены перспективные направления его дальнейшего развития. Особое внимание уделено влиянию международного сотрудничества, цифровизации и участия внешних стейкхолдеров на качество планирования и исполнения аудиторских мероприятий. Сделан вывод о необходимости комплексной модернизации СУР с акцентом на автоматизацию, унификацию методологических подходов и усиление ответственности за учет и отчетность в государственном секторе.

Ключевые слова: государственный аудит, система управления рисками, риск-ориентированный подход, бюджетные средства, аудиторские мероприятия, финансовые нарушения, эффективность.

В условиях стремительно изменяющихся экономических и политических процессов возрастает значимость эффективного управления государственными ресурсами как ключевого фактора устойчивого развития. Одним из инструментов, обеспечивающих результативность и прозрачность в этой сфере, выступает система государственного аудита, главной задачей которой является обеспечение рационального и целевого использования бюджетных средств, снижение коррупционных рисков и укрепление бюджетной дисциплины.

Современные тенденции в области риск-менеджмента, отражённые в международных стандартах, в том числе применительно к сфере государственного аудита, обуславливают необходимость пересмотра подходов к управлению рисками. Фокус смещается с этапа создания системы управления рисками (СУР) на этапы мониторинга и оценки её эффективности, что трансформирует СУР из вспомогательного элемента в стратегически важный компонент системы внешнего государственного финансового контроля, определяющий устойчивость и надёжность государственного управления в целом[1].